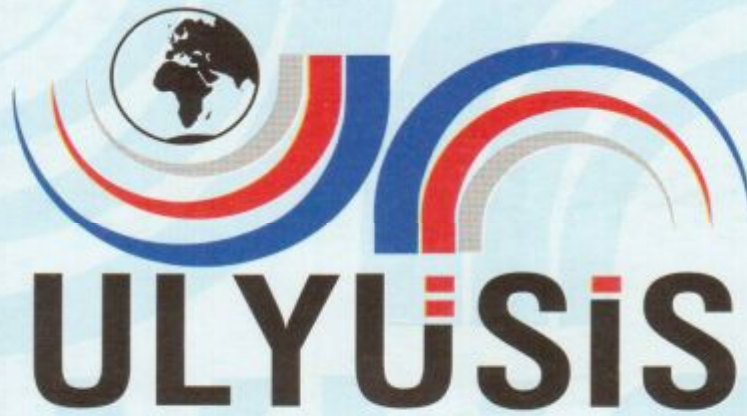

**1st INTERNATIONAL MUNICIPALITIES UNIVERSITY and
INDUSTRIAL SECTOR COOPERATION SYMPOSIUM**

1. ULUSLARARASI YEREL YÖNETİMLER ÜNİVERSİTE VE SANAYİ İŞBİRLİĞİ SEMPOZYUMU

**EKİM / OCTOBER 23 - 24, 2003
GAZİ UNIVERSITY / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ANKARA/TÜRKİYE**

ONUR KURULU

Prof. Dr. Rıza AYHAN (G.Ü. Rektörü)

Prof. Dr. Yalçın ÖRS (G.Ü.T.E.F. Dekanı)

Prof. Dr. Burhan AYKAÇ (G.Ü.İ.İ.B.F. Dekanı)

ORGANİZASYON KURULU

Yrd.Doç.Dr. Hasan SERT

Yrd.Doç.Dr. Nurettin PARILTI

Yrd.Doç.Dr. Hikmet KAVRUK

Öğr.Grv. Erdoğan KÖSE

YÜRÜTME KURULU

Yrd.Doç.Dr. Abdullah ERTAŞ

Dr. Adnan ASLAN

Dr. Zehra GAMGAM

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Eyüp İSBİR

Prof.Dr. İnan GÜLER

Prof. Dr. Eyüp BEDİR

Prof.Dr. İsmail COŞKUN

Prof.Dr. Kemal GÖRMEZ

Prof.Dr. Muammer NALBANT

Prof.Dr. Mehmet TÜRKER

Prof.Dr. Haluk ÇELİK

Prof.Dr. Abdullah SÖNMEZ

Prof.Dr. Nurettin GÜZ

Doç.Dr. Ahmet MAHİROĞLU

Doç.Dr. Hülagü KAPLAN

SEMPOZYUM SEKRETERİ

Arş. Gör. Fatih ŞAHİN

DESTEKLEYEN KURULUŞ

Ankara Büyükşehir Belediyesi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KARAYOLU ULAŞIMINDA YÜK ARTIŞI NEDENİ İLE YEREL YÖNETİMLERİ BEKLEYEN SORUNLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME A STUDY OF THE PROBLEMS THAT MUNICIPALITIES FACE IN ROAD TRANSPORTATION DUE TO THE INCREASE OF AXLE LOADS.....	1
ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ (USİ) ÇERÇEVESİNDE TEKNOPARKLARIN EKONOMİK KALKINMADAKİ ROLÜ VE TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ ROLE OF TECHNOPARKS ON THE ECONOMICAL DEVELOPMENT FROM THE POINT OF VIEW UNIVERSITY-INDUSTRY COOPERATION(UIC)	9
KANALİZASYON SİSTEMLERİ PROBLEMLERİNİN ANALİZİ ANALYSIS OF THE PROBLEMS OF SEWER SYSTEMS	34
TEMİZ SU GETİRME SİSTEMLERİ PROBLEMLERİNİN ANALİZİ ANALYSIS OF THE PROBLEMS OF DOMESTIC WATER SUPPLY SYSTEMS	41
İMAR PLANI UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN PROGRAMLAMA SORUNLARI PROGRAMMING PROBLEMS IN DEVELOPMENT PLAN APPLICATIONS	50
“TECHNOPARK” IN GLIWICE: CASE STUDY OF THE SCIENCE-LOCAL GOVERNMENT-INDUSTRY COOPERATION IN POLAND	72
YEREL YÖNETİMLERDE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ’NİN UYGULANABİLİRLİĞİ (ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ)	

THE APPLICABILITY OF TOTAL QUALITY MANAGEMENT IN PUBLIC ADMINISTRATIONS (AN EXAMPLE: ANKARA METROPOLITAN MUNICIPALITY)	79
YEREL YÖNETİMLERDE İMAJ KAVRAMI VE OLASI SONUÇLARI	
THE CONCEPT OF IMAGE AND ITS POTENTIAL RESULTS WITHIN LOCAL ADMINISTRATIONS	97
YEREL YÖNETİMLERDE KAYNAK KULLANIMI VE VERİMLİLİĞİ SAGLAMADA OPTİMAL YEREL YÖNETİM BÜYÜKLÜĞÜ: KAHRAMANMARAŞ BELDE BELEDİYELERİ	
THE USE SOURCES IN LOCAL GOVERNMENT AND OPTIMAL SIZE FOR EFFICIENCY IN LOCAL GOVERNMENT: MUNICIPALITIES IN KAHRAMANMARAŞ	108
BELEDİYELERDE DIŞ BORÇLANMA MALİYETLERİNİ AZALTMAYA YÖNELİK TÜREV FİNANSAL ARAÇLARIN KULLANILMASI	
USE OF DERIVATIVE FINANCIAL INSTRUMENTS AIMED AT REDUCING MUNICIPALITIES' COSTS OF FOREIGN DEBT.....	134
YEREL YÖNETİMLERDE ETKİN KAYNAK KULLANIMI AÇISINDA ALTERNATİF HİZMET SUNMA YÖNTEMLERİ: KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	
ALTERNATIVE PROVISION OF LOCAL SERVICES FROM AN EFFECTIVE RESOURCE USE PERSPECTIVE: THE CASE OF KAHRAMANMARAŞ MUNICIPALITY	143
YEREL YÖNETİM ŞİRKETLERİ	
THE COMPANIES OF LOCAL GOVERNMENTS	166
TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERE KENT PLANLAMASI ALANINDA TANINAN YETKİLER VE BU YETKİLERİN KULLANIMINA İLİŞKİN SORUNLAR	
AUTHORITIES GIVEN TO LOCAL GOVERNMENTS ABOUT URBAN PLANNING AND THE PROBLEMS ORIGINATED FROM USING OF THE AUTHORITY IN PRACTICE IN TURKEY.....	181
BURSA OSMANGAZİ BELEDİYESİNDE TEKNOLOJİ ODAKLI KENTSEL GELİŞİM SÜRECİ VE KENTSEL DİNAMİKLERE OLAN ETKİLERİ	

URBAN DEVELOPMENT PROCESS BASED ON TECHNOLOGY AND IT'S EFFECTS ON URBAN DYNAMICS AT MUNICIPALITY OF BURSA-OSMANGAZI.....	185
YEREL YÖNETİMLERİN DENETİMİNDE İNŞAA EDİLEN YAPILARI BEKLEYEN KOROZYON DEPREMİ VE İSTANBUL ÖRNEĞİ	
CORROSION DAMAGE IN THE STRUCTURES BUILT UNDER THE CONTROL OF LOCAL AUTHORITIES AND ISTANBUL EXAMPLE...	201
TARİHİ, KÜLTÜREL VE YAPSAL MİRASI KORUMA FELSEFESİNDE ORTAKLIK PROJELERİNİN ÖNEMİ: CUMALIKIZIK ÖRNEĞİ	
THE IMPORTANCE OF PARTNERSHIP PROJECTS ACCORDING TO PHILOSOPHY OF PROTECTING THE HISTORICAL, CULTURAL AND STRUCTURAL INHERITAGE: THE EXAMPLE OF CUMALIKIZIK	209
TÜRK TURİZM PAZARININ GENİŞLETİLMESİNDE İKİNCİL KONUTLAR VE YEREL YÖNETİMLERİN ÖNEMİ	
EXPANDING TURKISH TOURISM MARKET, IMPORTANCE OF THE SECOND HOMES AND MUNICIPALITIES	223
SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ, YEREL YÖNETİMLER VE ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİNİN ANTAKYA RÖLÖVE ÇALIMASI İLE ÖRNEKLENMESİ	
ASSOCIATIONS OF CIVIL SOCIETY, LOCAL ADMINISTRATIONS AND UNIVERSITIES COLLABORATION THE ANTAKYA RÖLÖVE'S OPERATION AND EXAMPLES	232
ÜNİVERSİTE İLE MOBİLYA ENDÜSTRİSİ İŞBİRLİĞİ ARAKESİTİNDE CAD EĞİTİMİ VE KULLANIMI	
THE USE AND EDUCATION OF CAD IN THE INTERRELATIONS BETWEEN UNIVERSITIES AND FURNITURE INDUSTRY	244
TÜRKİYE MOBİLYA ENDÜSTRİSİNDE ÜNİVERSİTE-SANAYİ İLİŞKİLERİ	
UNIVERSITY INDUSTRY RELATIONS IN TURKEY'S FURNITURE INDUSTRY	253
TÜRKİYE'DE MOBİLYA TASARIM EĞİTİMİ VE MOBİLYA SANAYİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	
THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF FURNITURE DESIGN	

EDUCATION AND FURNITURE INDUSTRY IN TÜRKİYE	263
BRİTANYA'DAN TÜRKİYE'YE ÖRNEKLER: TASARIM EĞİTİMİNİN SANAYİ İLE BİRLEŞTİRİLMESİ İÇİN HÜKÜMETLERİN ROLLERİ	
EXAMPLES FROM THE UK TO TURKEY: THE GOVERNMENT ROLES FOR LINKING DESIGN EDUCATION TO INDUSTRY	273
GAZİ ÜNİVERSİTESİ MESLEKİ EĞİTİM FAKÜLTESİ GİYİM ENDÜSTRİSİ VE MODA TASARIMI EĞİTİMİ BÖLÜMÜ İLE ANKARA HAZIR GİYİM SANAYİ SEKTÖRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN VE BEKLENTİLERİN İNCELENMESİ	
AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIPS AND EXPECTATIONS BETWEEN THE DEPARTMENT OF CLOTHES INDUSTRY AND FASHION DESIGN EDUCATION, IN THE FACULTY OF VOCATIONAL EDUCATION OF GAZI UNIVERSITY AND READY-WEAR SECTOR IN ANKARA.....	294
ÜNİVERSİTELERİN UZMAN MÜHENDİS YETİŞTİRME SORUMLULUĞU- UZMAN MÜHENDİSLİK ÖĞRETİMİNİN YEREL YÖNETİMLERE YARARI VE ÜNİVERSİTE-SANAYİ-YEREL YÖNETİM İŞBİRLİĞİ	
THE RESPONSIBILITY OF UNIVERSITIES FOR GRADUATING STUDENTS AS EXPERT -PROFICIENT ENGINEERS- THE USE FULNESS OF MASTER OF ENGINEERING PROGRAMS ON THE SERVICES OF MUNICIPALITY AND THE COOPERATION OF UNIVERSITY, INDUSTRY AND MUNICIPALITY	306
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ ÇERÇEVESİNDE OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ GELİŞİMİNDEKİ ETKİLİLİKLERİ	
IN THE FRAME OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL PRINCIPALS FOR THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS	311
YEREL YÖNETİMLERDE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN ETKİLERİ	320
TEKNOLOJİ VE YÖNETİM: YEREL YÖNETİMLERİN TEKNOLOJİYE ENTEGRESYONU	

TECHNOLOGY AND GOVERNMENT: INTEGRATION OF LOCAL GOVERNMENTS INTO TECHNOLOGY	337
YERELDEN ULUSALA AÇILAN PENCERE: YEREL YÖNETİMLER BİLGİ TABANI PROJESİ.....	352
GENETİK ALGORİTMA VE GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİKLERİ KULLANARAK SERVİS ARAÇLARININ ŞEHİR TRAFİĞİNDE İZLEDİĞİ YOLUN KISALTILMASI	357
BAZ İSTASYONLARINDAN KAYNAKLANAN ELEKTROMANYETİK KİRLİLİĞİN DENETİMİNDE ÜNİVERSİTE VE YEREL YÖNETİMLER ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ	363
GIS TABANLI ELEKTRİK DAĞITIM PLANLAMASI VE KENTSEL GELİŞMEYE ETKİSİ	
GIS-BASED ELECTRICITY DISTRIBUTION PLANNING AND URBAN DEVELOPMENT	368
BELEDİYELERDE PERSONEL REJİMİ VE EĞİTİMİNİN ÇAĞDAŞ HİZMET ANLAYIŞINA ETKİLERİ (SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ)	
AFFECT OF PERSONNAL SYSTEM AND EDUCATION IN CONTEMPORARY TASKS OF THE LOCAL GOVERNMENTS (PROBLEMS AND SUGGESTIONS)	378
ÇAĞDAŞ YEREL YÖNETİMLERDE STRATEJİK İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİŞİMİ	
STRATEGIC HUMAN RESOURCES GOVERNANCE IN CONTEMPORARY LOCAL ADMINISTRATIONS	401
ÇAĞDAŞ BELEDİYESİLİKTE HİZMET İÇİ EĞİTİMİN ROLÜ VE HİZMET İÇİ EĞİTİMİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDE BELEDİYE-ÜNİVERSİTE İŞBİRLİĞİ	
THE IMPORTANCE OF IN-SERVICE TRAINING IN CONTEMPORARY MUNICIPALITY AND COOPERATION WITH THE UNIVERSITIES IN THIS CONTEXT	412
YEREL YÖNETİMLERİN DEZAVANTAJLI KESİMLERİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN SORUMLULUKLARI	

THE RESPONSIBILITIES OF THE LOCAL GOVERNMENTS FOR THE EDUCATION OF THE DISADVANTAGEOUS GROUPS	431
BELEDİYELERDE TEKNİK PERSONELİN NİTELİKSEL YETERLİLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE ÖRNEĞİ	
A RESEARCH ON QUALIFICATION COMPETENCE OF TECHNICAL PERSONNEL IN MUNICIPALITIES: EXAMPLE OF METROPOLITAN MUNICIPALITY	439
KÜRESELLEŞME VE YEREL YÖNETİMLER	
GLOBALIZATION AND LOCAL GOVERNMENTS.....	449
YEREL YÖNETİMLERİN TOPLUMU DEMOKRATİKLEŞTİRİRKEN REKREASYON ALANLARINDAN YARARLANMASI	
THE LOCAL ADMINISTRATION'S TAKING BENEFIT OF THE RECREATION AREAS WHILE DEMOCRATIZING THE SOCIETY	460
YEREL YÖNETİMLERDE İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNİN YERİ	
PLACEMENT OF HUMAN SOURCES MANAGEMENT AT LOCAL GOVERNMENT.....	471
ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ İLE EĞİTİM VE SANAYİDE VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI	
WITH THE RELATIONSHIPS OF UNIVERSITY AND INDUSTRY TO INCREASE THE PRODUCTIVITY OF EDUCATION AND INDUSTRY	478
ÜNİVERSİTE-YEREL YÖNETİMLER İŞBİRLİĞİNİN ETKİNLİĞİNDE KOORDİNASYONUN ÖNEMİ, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ -DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ İLE YEREL YÖNETİMLER İŞBİRLİĞİ UYGULAMASI-	
THE IMPORTANCE OF COORDINATION IN EFFICIENCY UNIVERSITY-LOCAL GOVERNMENT COOPERATION, PROBLEM AND SOLUTION SUGGESTION -APPLICATION OF DUMLUPINAR UNIVERSITY LOCAL GOVERNMENT COOPERATION-	488
TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE, ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ	

THE COLLOBERATION OF UNIVERSITY AND UNDUSTRY ACCORDING TO LECTURERS' OPINIONS.	495
ÜNİVERSİTE-SANAYİ-YEREL YÖNETİMLER İŞBİRLİĞİ ÜÇGENİ: ÜRGÜP BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	
A COOPERATION OF UNIVERSITY-INDUSTRY-MUNICIPAL ADMNISTRATION: A CASE OF ÜRGÜP MUNICIPALITY	505
-IMPACT OF OVERMANNING ON CONSTRUCTION LABOR PRODUCTIVITY FOR MECHANICAL AND ELECTRICAL CONTRACTORS	514
YEREL YÖNETİMLERDE PERSONEL ETKİNLİĞİ AÇISINDAN ZAMAN YÖNETİMİNİN ÖNEMİ	
THE IMPORTANCE OF TIME MANAGEMENT ACCORDING TO STAFF EFFICIENCY IN MUNICIPALITIES	521
YEREL YÖNETİMLERDE YÖNETİCİLERİN BAŞARILARINA LİDERLİK BECERİLERİNİN ETKİSİ	
THE EFFECT OF LEADERSHIP CAPABILITY ON SUCCESFULL OF MANAGERS IN LOCAL GOVERMENT.....	530
INSTITUTIONAL PROFESSIONAL NETWORKS FOR MUNICIPAL PERSONNEL A STRATEGY TO IMPROVE THE QUALITY MUNICIPAL SERVICES	538
TÜRKİYE'DE ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE BELEDİYELER	
ORGANIZED INDUSTRY DISTRICT AND MUNICIPALITIES IN TURKEY	552
ESKİŞEHİR TEPEBAŞI BELEDİYESİ SAĞLIKLI ŞEHİRLER PROJESİ: ÇEVRE ÇALIŞMA GRUBU UYGULAMALARI	
HEALTH CITIES PROJECT OF ESKİŞEHİR TEPEBAŞI MUNICIPALITY: APPLICATIONS OF WORKING GROUP ON ENVIRONMENT.....	560
TÜRK DÖKÜM ENDÜSTRİSİNİN GELİŞİMİNDE ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞBİRLİĞİNİN ÖNEMİ	
THE IMPORTANCE OF UNIVERSITY - INDUSTRY COOPERATION	

IN THE DEVELOPMEN OF TURKISH FOUNDRY INDUSTRY	573
SEYDİŞEHİR ALÜMİNYUM TESİSLERİ VE STRATEJİK AÇIDAN ÖNEMİ	
SEYDİŞEHİR ALUMINIUM PLANT AND STRATEGICAL IMPORTANCE	582
DENİZLİ İMALAT SANAYİNDE VERİMLİLİK VE KAPASİTE KULLANIMI	
PRODUCTIVITY AND CAPACITY USAGE AT DENİZLİ PRODUCTS INDUSTRY	594
SMART PARTNERSHIP BETWEEN THE UNIVERSITY AND INDUSTRY: PREPARING STUDENTS FOR INDUSTRIAL TRAINING	609
YAŞAM BOYU EĞİTİM MODELİ BELTEK	625
YEREL YÖNETİMLEERİN ULAŞIM VE TRAFİK UYGULAMALARININ ANALİZİ VE PLANLANMASI	634
YEREL YÖNETİMLERDE SOSYAL İÇERİKLİ KAYNAK KULLANIM KRİTERLERİ ELEŞTİRİSİ VE DÜZENLEME ÖNERİLERİ	643

TARİHİ, KÜLTÜREL VE YAPISAL MİRASI KORUMA FELSEFESİNDE ORTAKLIK PROJELERİNİN ÖNEMİ: CUMALIKIZIK ÖRNEĞİ

Nilüfer AKINCITÜRK

Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fak. Mimarlık Bölüm Başkanı,
Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, Kat: 2 ,BURSA
E – posta: akinciturk@ixir.com

Z.Sevgen PERKER

Arş. Gör., Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü,
Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, Kat: 2 ,BURSA
E - posta: sp_sp@mynet.com

Özet

Mimari mirasın korunmasında, ekonomik, politik, sosyal, kültürel sistemlerle birlikte doğan bir yandan da dönüşümün yaşandığı yerleşmeler üzerinde somut sonuçlar izlenebilir.

Osmanlı Dönemi kırsal mimarisinin önemli örneklerinden olan Cumalıkızık yerleşimini, kendi halinde eskimeye ve yok olmaya bırakmadan bu mirasımıza sahip çıkmak düşüncesi ve tarihimiz ile insanımızın ekonomik olarak da zenginleşebileceğini gösteren bir eylem planı gerçekleştirmek üzere “Cumalıkızık Koruma Yaşatma Proje ” çalışmaları başlamıştır.

Cumalıkızık Koruma -Yaşatma gönüllüleri olan Merkezi Hükümet, Yerel Yönetim, Üniversite ve Sivil Toplum Örgüt Temsilcileri ile iş dünyası, gönüllüler ve köy temsilcileri ortak eylem için Yerel Gündem 21 çatısı altında bir araya gelmişlerdir. Tüm ortaklar Cumalıkızık'ta sürdürülebilir kalkınmayı demokratik katılımı gerçekleştirmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Cumalıkızık, Ortaklık Projesi

THE IMPORTANCE OF PARTNERSHIP PROJECTS ACCORDING TO PHILOSOPHY OF PROTECTING THE HISTORICAL, CULTURAL AND STRUCTURAL INHERITAGE : THE EXAMPLE OF CUMALIKIZIK

Abstract

The “Cumalıkızık Conservation and Revitalization Project” work was initiated for the implementation of an action plan to protect this heritage, Cumalıkızık settlement area, one of the most important rural agricultural examples of the Ottoman Empire era, before it is ruined or even disappeared.

The Central Government, Local Government, Universities, the NGO representatives, businessmen, volunteers and the representatives of the residents of the village, all of which are the Cumalıkızık Conservation and Revitalization Volunteers have come together in the framework of Local Agenda 21 for a joint action. The sustainable development is realised in Cumalıkızık with the democratic participation of all of the partners.

Keywords : Cumalıkızık, Partnership Projects

1. Giriş

2200 yıllık geçmişi ile tarihi, kültürel ve doğal zenginliğe sahip Bursa'nın özgün bir bölgesi olan Cumalıkızık, kentin doğusunda, kent merkezine yaklaşık 12 km. uzaklıktaki Uludağ yamaçlarında, Oğuz boylarından Kızıklar tarafından kurulan yedi köyden biri olan Cumalıkızık'ın kuruluşu 1300 yıllarına dayanmaktadır.

Cumalıkızık; verimli toprakları, Uludağ'dan kaynaklanan soğuk suların aktığı organik sokak dokusu, özgün sivil mimari örneği konutları, tarihi camisi-hamamı-çınarları, yakın çevredeki kilise kalıntısı ve geleneksel yaşam biçimi ile tarihsel, sosyo-kültürel doğal değerler açısından yerel ve ulusal ölçekte önem taşıyan bir yerleşimdir.

Teknolojik, sosyo-kültürel ve sosyo- ekonomik değişimlerin yansımaları yalnızca Cumalıkızık halkına bırakıldığında, kültürel mirasın izleri silinme tehlikesine maruz kalmaktadır. Cumalıkızık'daki halk mimarisini oluşturan Cumalıkızık halkının kendisidir. Ancak yaşamlarındaki değişimler nedeniyle gereksinimleri farklılaşmaktadır.

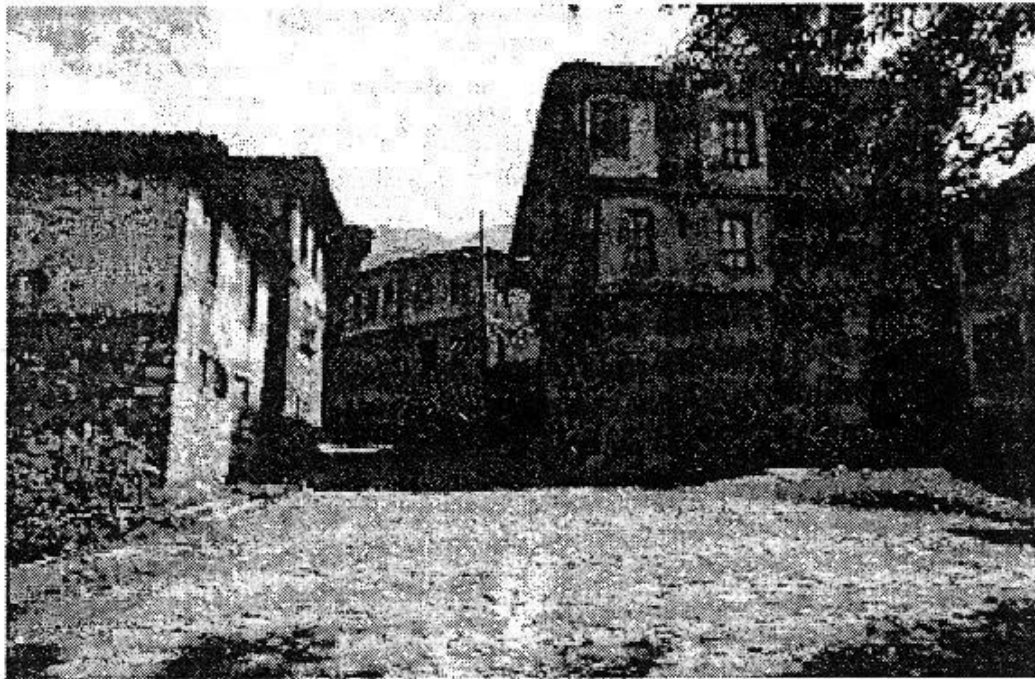
Osmanlı mimari ve yapısal kültürünü, geleneksel yaşam biçimini günümüze ulaştıran Cumalıkızık yerleşimini, kendi halinde eskimeye ve yok olmaya bırakmadan bu mirasımıza sahip çıkmak düşüncesi ile pek çok disiplini bir araya getiren toplumsal kalkınma projesi geliştirilmiş, 1998 yılında "Cumalıkızık Koruma Yaşatma Proje " çalışmaları başlamıştır.

2. Cumalıkızık'ın Tarihçesi

Cumalıkızık Bursa'ya 12 km uzaklıkta, Uludağ'ın kuzey yamaçlarına kurulmuş bir yerleşimdir. Muhtarlıkta bulunan 1685 tarihli Vakfiye Belgesi'ne göre Orhangazi Vakfiyesine bağlı bir vakıf köyüdür. Osmanlı'nın Bursa'yı ele geçirmesinin ardından; bölgeye Kayı Boyu Türkleri'nden Kızıklar yerleşmiş ve 7 Kızık Köyü kurmuşlardır. Bu köylerden yalnızca Cumalıkızık, Hamamlıkızık, Derekızık, Değirmenlikızık ve Fidyekızık bu güne kadar gelebilmiştir [1]. Ancak Cumalıkızık dışındakiler mimari dokularını koruyamamışlardır. Cumalıkızık sahip olduğu tarihi, mimari, sosyo-kültürel, arkeolojik ve doğal güzellikleri ile eşi benzeri olmayan bir yerleşimdir. Tarihi evleri, 350 yıllık Camii, hamamı ve doğası ile bu güne kadar gelebilmiş önemli bir kültür mirasımızdır.

3. cumalıkızık'ta Fiziksel Yapı

Cumalıkızık Uludağ yamaçlarında, su kaynakları bakımından zengin verimli topraklar üzerinde kurulmuştur. Bursa- Ankara karayolunun 10. km sinden sağa Uludağ yönüne doğru 2 km gidildiğinde eski köy meydanı ile karşılaşılır. Meydanın üç tarafında konutlar, diğer tarafında okul ve mezarlık, ortasında ise 2 adet anıt ağaç bulunmaktadır.

Şekil 1. Cumalıkızık Giriş Meydanı (N. Akıncıtürk Arşivi)

Denizden yüksekliği 340 m olan Cumalıkızık'ın; Eğrek, Okul, Orta, Hamam, Dere, Değirmenyeri ve Köyüstü olmak üzere 7 mahallesi bulunmaktadır [1]. Ancak Cumalıkızık Yerleşimi'nin merkez noktası, caminin ve kahvehanelerin bulunduğu Orta Mahalle'dir. Merkez etrafında topoğrafyaya uygun konumlanmış olan konutlar bitişik nizamda inşa edilmişlerdir. Sokaklar da topoğrafya verilerine uygun biçimde dar ve kıvrımlıdır. Sokakların kesiştiği yerlerde küçük meydancıklar oluşur.

Uludağ'dan gelen kaynak suları, sokak ortalarından yaz-kış akmaktadır. Sokak döşemesi kayrak taşlarından oluşturulmuştur. Büyük kayrak taşları karşılıklı gelip ortada derz oluşturacak biçimde yerleştirilmiştir. Bu da suların tam ortadan akmasına olanak sağlamaktadır. Sular yerleşim girişindeki mazgalda toplanmakta, toplanan su kanallar ile alt bölümde yer alan bahçelerde sulama için kullanılmaktadır.

4. Cumalıkızık'ta Sosyo Kültürel Yapı

Cumalıkızık yerleşimi geçimini ağırlıklı olarak tarım ile sağlamaktadır. Önceleri ahududu, kiraz, kestane, böğürtlen, ıhlamur, armut, ayva, şeftali, elma, frenk üzümü, kıvılcık, fasulye, domates, biber, patlıcan yetiştirilebilen yerleşimin ürün çeşitliliğinde zamanla büyük oranda azalma görülmüştür. Geçmişte Cumalıkızık'ın en büyük geçim kaynağı olan kestane ağaçları 1950 li yıllarda mürekkep hastalığı nedeniyle kurumuştur. Bu olay Cumalıkızık ekonomisine önemli ölçüde zarar

vermiştir.

Şekil 2. Cumalıkızıklı Kadınlar (Z.S. Perker Arşivi)

Geleneksel yaşamın günümüzde de sürdürüldüğü Cumalıkızık yerleşiminde, tıpkı diğer Anadolu yerleşimlerinde olduğu gibi el becerileri de gelişmiştir. Komşuluk ilişkilerinin büyük önem taşıdığı Cumalıkızık, gerek mimari dokusu ve doğal güzellikleri gerekse geleneksel yaşam biçimi ile görülmeye değer bir yerleşimdir.

5. Cumalıkızık'ta Kentsel Yerleşim Özellikleri

5.1. Konutlar

Yerleşimde 270 hane bulunmaktadır. Bunlardan 57 adedini tescilli yapılar oluşturmaktadır. Cumalıkızık'ta Türk evi plan şemasına sahip 2 ya da 3 katlı evler yer almaktadır. Yerleşimde 3. Selim Dönemi özelliklerini gösteren 10-12 adet tepe pencereli ev bulunmaktadır. Evlerin zemin katları ahşap hatıllı kaba yonu taş duvar, üst katları ise kerpiç dolgu ahşap karkas tekniği ile oluşturulmuştur. Çatılar, alaturka kiremit örtülü kırma çatı tekniği ile inşa edilmiştir. Evlerin dış duvarlarında, çivit

mavi, sarı, yeşil, beyaz renkler hakimdir. Yapılara, çift kanatlı, ahşap avlu kapılarından girilmektedir [1].

Şekil 3. Cumalıkızık Konutları (N.Akıncıtürk Arşivi)

Avlu duvarları ahşap hatıllı kaba yonu taş ile inşa edilmiştir. Döşemeleri, çoğunlukla toprak ve ya kayrak taşı olan avlularda ahır, kiler ve tuvalet gibi mekanlar bulunmaktadır. Avlularda ekmek pişirilen fırınlara da rastlanmaktadır. Evlerin giriş katlarında, mahremiyet nedeniyle sokağa açılan pencere bulunmamaktadır.

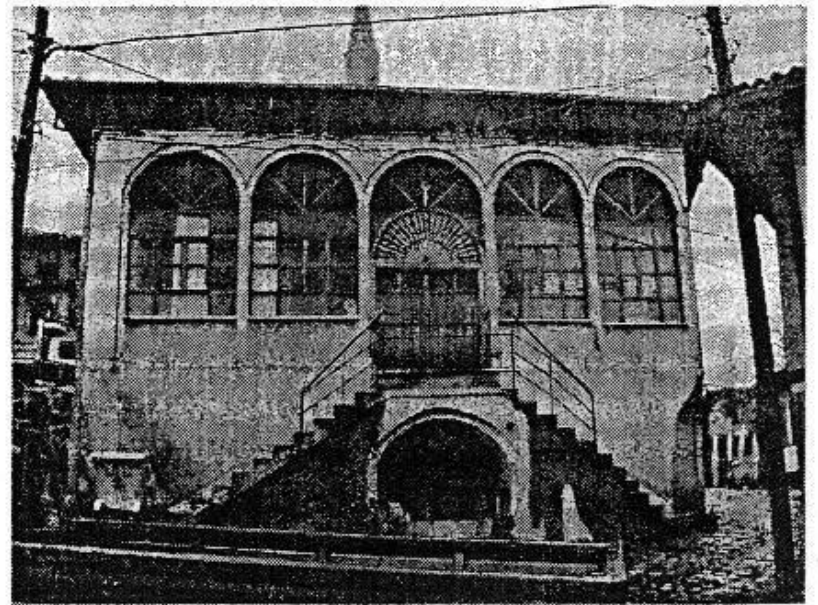
Cumalıkızık'taki üç katlı evlerin alçak tavanlı ara katları "Kışlık", yüksek tavanlı ikinci katları ise "Yazlık" bölüm olarak adlandırılmaktadır. Ara katların pencereleri, ağır kış koşullarına uygun olarak, ikinci katlara oranla daha küçük düzenlenmiştir. Evler, üst katlarında bulunan sofa tiplerine göre farklılıklar göstermektedir.

5.2. Tarihi Anıtlar

Cumalıkızık Yerleşimi'nde sivil mimari örneği konutların yanı sıra ; cami, hamam, etnoğrafik ürün ünitesi, iki anıtsal çınar ağacı ve caminin doğu cephesinde yer alan tarihi bir çeşme bulunmaktadır. Tarihi çeşmenin üzerinde bulunan kitabe çeşmenin 1898-1899 yılları arasında inşa edildiği ve Zehra Hanım Vakfı'na ait olduğu yazılıdır. Yerleşimin güneydoğu yamaçlarında, Cumalıkızık'a 2-3 km uzaklıkta Bizans'tan kalma bir kilise kalıntısının varlığı bilinmektedir. Ancak bugün sadece temelleri yerinde durmaktadır, yüzeyde kalıntıya ait bölüm görünmemektedir. Cumalıkızık'ta 1912 yılında yapıldığı sanılan iki de şadırvan bulunmaktadır [2].

Cami

Yerleşimde ilk kuruluştan itibaren bir cami olduğu bilinmektedir. Ancak bugün karşılaştığımız yapı 300 yıllık bir geçmişe sahiptir. Halen ahşap taşıyıcılar ile ayakta duran caminin batı duvarında yer alan kalem işi cami tasvirleri ve saçak altı süslemeleri görülmeye değer özellikler taşımaktadır.

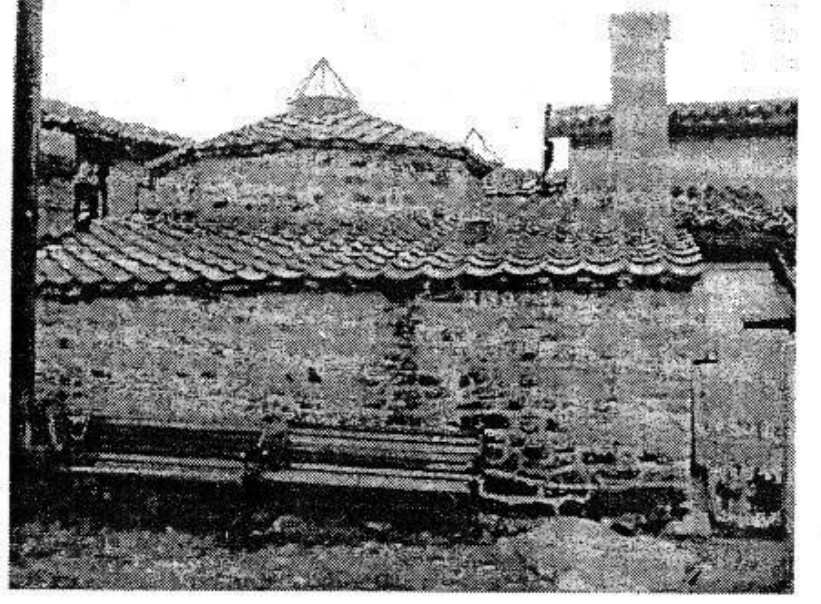

Sekil 4. Cumalıkızık Camii (Z.S. Perker Arşivi)

Hamam

Cumalıkızık Hamam Meydanı'nda yer alan tescilli yapı 1983 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore ettirilmiştir. Soyunmalık, soğukluk, sıcaklık, halvet, külhan ve tuvalet bölümlerinden oluşan hamam yapısı günümüzde kullanılabilir durumdadır.

Sekil 5. Cumalıkızık Hamamı (Z.S. Perker Arsivi)

Etnografik Ürün Ünitesi

Tescilli bir yapı olmayan etnografik ürün ünitesinde, Cumalıkızık'ın geleneksel yaşam biçimini ve mimari kültürünü yansıtan; tarım aletlerinden sobaya, vitray pencerelerden kapı tokmaklarına, yangın söndürmek için kullanılan tulumbadan aydınlatma elemanlarına kadar pek çok değerli eşya sergilenmektedir.

Mezar Taşları

Bursa'yı Cumalıkızık'a bağlayan karayolundan eski köy meydanına girişte yolun iki tarafında Cumalıkızık mezarlık alanı bulunmaktadır. Artık gömü yapılmayan bu alanda pek çok tarihi mezar taşı ile karşılaşılacaktır.

6. Cumalıkızık'ta Yaşanan Sorunlar ve Cumalıkızık Koruma Yaşatma Projesi

6.1. Cumalıkızık'ta Yaşanan Sorunlar

Doğal, tarihi, sosyo kültürel zenginlikleri, verimli toprakları, yöresel ürünleri, Uludağ'ın kaynaklarından soğuk suların aktığı organik sokak dokusu, özgün sivil mimari örneği konutları, 300 yaşındaki camisi, Türk hamamı, yakın çevredeki kilise kalıntısı, anıtsal çınar ağaçları ve geleneksel yaşam biçimi ile eşi benzeri bulunmayan bir yerleşim olan Cumalıkızık'ta aynı zamanda pek çok sorunun da yaşanmakta olduğu tespit edilmiştir. Yerleşimde yaşanan sorunlar;

- Koruma politikalarındaki eksiklik
- Eğitimde yetersizlik
- Tarihi ve doğal dokunun yıpranması
- Kaçak yapılaşma baskısı
- Şehre göç ile nüfusun azalması
- Yönetim modelindeki değişim (köyden mahalleye)
- Tarım kazancının azalması
- Aile yapısındaki değişim

şeklinde özetlenebilmektedir.

6.2. Cumalıkızık Koruma Yaşatma Projesi

Osmanlı Dönemi kırsal mimarisinin önemli örneklerinden olan Cumalıkızık yerleşimini, kendi halinde eskimeye ve yok olmaya bırakmadan bu mirasımıza sahip çıkmak düşüncesi ve tarihimiz ile insanımızın ekonomik olarak da zenginleşebileceğini gösteren bir eylem planı gerçekleştirmek üzere, 1998 yılında "Bursa Yerel Gündem 21 Cumalıkızık Koruma Yaşatma Proje" çalışmaları başlamıştır.

Cumalıkızık Koruma -Yaşatma gönüllüleri olan Merkezi Hükümet, Yerel Yönetim, Üniversite ve Sivil Toplum Örgüt Temsilcileri ile iş adamları, gönüllüler ve Cumalıkızık temsilcileri ortak çalışmak için Yerel Gündem 21 çatısı altında bir araya gelmişlerdir. Tüm ortaklar Cumalıkızık'ta sürdürülebilir kalkınmayı demokratik katılımı gerçekleştirmektedirler. Proje çalışmaları kapsamında konumu ve özellikleri nedeni ile Cumalıkızık'ın ulusal ve uluslararası çapta pilot proje alanı olarak ele alınması ve çalışmaların bu boyutta değerlendirilmesi benimsenmiştir.

700 yıllık bir Osmanlı Köyü olan Cumalıkızık'ın korunarak yaşatılması ve varolan değerlerinin geliştirilerek geleceğe aktarılması hedefiyle başlayan toplumsal kalkınma projesinde ortaklık katkısı ve ortaklar arası ilişkiler ortaklık protokolü ile belirlenmiştir. Proje yeni katılımlara açıktır.

Fiziki, sosyal, kültürel, eğitim ve ekonomik olmak üzere farklı boyutlarda ele alınan Cumalıkızık Koruma Yaşatma Projesi'nde 60 tan fazla proje ortağı gönüllü çalışmalar yapmıştır. Ortaklık bilincinin önemini vurgulayan projede günümüze kadar çeşitli ortaklar tarafından yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

Fiziki Boyut Çalışmaları

- Proje kapsamında Cumalıkızık'ta öncü örnek çalışma amaçlı restore edilmek ve Cumalıkızık'a ekonomik girdi sağlayacak kullanıma açılmak üzere Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından Mart 98'de 4 ev satın alınmış ve bu evlerin 2 tanesinin restorasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Restorasyonu tamamlanan iki evden bir tanesi lokanta diğeri pansiyon amaçlı işletilmek üzere Cumalıkızıklı bir özel işletmeciyeye kiraya verilmiştir. Diğer 2 evin ise proje çalışmaları tamamlanmıştır [3].
- Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından evlere ait pek çok mevcut durum projesi hazırlanmıştır.
- Bursa Yıldırım Belediyesi tarafından bir ev satın alınmış ve Cumalıkızık arşivi olarak çalışmak üzere restorasyon projesi hazırlanmıştır.
- Cumalıkızık'ta daha önce birkaç defa yangın çıktığı, bu yangınlarda bazı yapıların tamamen yok olduğu bilinmektedir. Ayrıca yakın çevredeki köylerin yangın sonucunda tarihe karıştığı da bir gerçektir [4]. Uludağ Üniversitesi Mimarlık Bölümü ve Makine Mühendisliği Bölümü Öğretim üyeleri tarafından yerleşimin taşıdığı büyük yangın riskine karşı önlem alma amacıyla "Bursa Cumalıkızık Köyü Örneğinde Tarihi Yapılarda Yangın Güvenlik Önlemleri ve Yangından Korunma Projesi" isimli araştırma projesi geliştirilmiştir.
- Uludağ Üniversitesi Mimarlık Bölümü, İTÜ Mimarlık Fakültesi, K.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, Y.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, Yeditepe Üniversitesi Mimarlık Bölümü tarafından yerleşim için pek çok workshop ve staj çalışması yapılmıştır.
- Mimarlar Odası Bursa Şubesi tarafından mimarlık öğrencilerinin yaz stajlarını Cumalıkızık'ta yapabilmeleri için bir ev uzun süreli kiralanmış ve restorasyonu yapılmıştır.

- Bursa Yerel Gündem 21 Cumalıkızık Koruma Yaşatma Proje ofisi Cumalıkızık'da giriş meydanında Yıldırım Belediyesi mülkiyetindeki konaklama ünitesinde açılmıştır. Cumalıkızıklılara proje ve teknik destek vermek amacıyla 2 yıl süreyle bir mimar söz konusu ofiste görev almıştır.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından Cumalıkızık giriş meydanında bulunan anıtsal ağaçların tespit ve bakım çalışmasını da tamamlamıştır.
- Bursa Tophane Unesco Gençlik Derneği ve Almanya Kulmbach Unesco Kulübü proje ortağı olarak bir ev satın alıp restorasyon projelerini hazırlatmışlardır. Yapı halen iyi sayılabilecek bir durumda olduğundan Yıldırım Halk Eğitim Merkezi'nin halka verdiği el becerisi geliştirme kursları bu binada yapılmaktadır.
- Türkiye Odalar Borsalar Birliği'nin sağladığı finans desteği ile ÇEKÜL Vakfı'nın koordinatörlüğünde, diğer fiziki boyut ortaklarının da katkılarıyla 27 evin dış cephe ve çatı onarım çalışması gerçekleştirilmiştir.
- Cumalıkızık Doğa Parkı hizmete açılmıştır.
- Buski, Tedaş, Telekom proje ortakları olarak pek çok alt yapı çalışması yapmıştır.
- Yıldırım Belediyesi ile Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin verdiği teknik ve maddi destek ile Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık ve Makine Mühendisliği Bölümleri'nin verdiği proje desteğini yanına alan Cumalıkızık halkı, içme suyu ve yerleşim geneli yangın önlemleri için gerekli su tesisatı çalışmalarını imece usulü ile gerçekleştirmiştir.

Sosyo Ekonomik Boyut Çalışmaları

- BUSİAD Yönetim Kurulu üyelerine projenin sunumu yapılmıştır. Proje ilkeleri doğrultusunda Cumalıkızık'ın sosyo-kültürel yapısını canlandırmaya yönelik çalışmalar kapsamında değerlendirilecek bir KÜLTÜR EVİ projesi hazırlanmış ve inşaat kullanıma açılmıştır.
- Cumalıkızık'ta iki adet lokanta ve 2 adet pansiyon sürekli olarak çalışmaya başlamış, yaklaşık 14 ev avlusu ise cumartesi ve Pazar günleri satış ve yemek yeme mekanları olarak kullanıma açılmıştır.
- Cumalıkızık giriş meydanında bir gözleme evinin açılması desteklenmiştir.
- Cumalıkızık'ta bir gözleme evinin projesine ve uygulamasına öncü örnek amaçlı teknik ve estetik destek verilmiş ve hizmete açılması kolaylaştırılmıştır.
- Proje Yürütme Kurulu önerisi ile Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin hedef çalışmalarından Mahalle Hizmet Kurulu'nda Cumalıkızık Pilot Proje olarak seçilmiştir.

Kültürel Boyut Çalışmaları

- Cumalıkızık özgün motifinin ortaya çıkarılması ve çoğaltılması çalışmaları yapılmıştır. Motifin küpe çiçeği olduğuna genel anlamda karar verilmiştir [3].
- Cumalıkızık'ın geleneksel yemek kültürünün yaşatılmasına örnek olacak çalışmalar, kadınların bu konuda örgütlenmesi ile başlatılmış ve çeşitli örneklemeler yapılmıştır.
- Cumalıkızık halkı için tiyatro, sinema, orta oyunu ve benzeri faaliyetler düzenlenmiştir.
- Cumalıkızıklıların Bursa'da yapılan çeşitli toplantılar ve kültürel etkinliklere katılımını sağlamak için ücretsiz araç ve benzeri olanaklar sağlanmıştır.
- Tayyare Kültür Merkezi'nde "Cumalıkızık'ın Dünü-Bugünü" isimli panel düzenlenmiş, Uludağ Üniversitesi'nde proje ile ilgili çalışmalar yürüten değerli öğretim elemanlarının panele katılımları sağlanmıştır. Panel Cumalıkızıklılar tarafından da izlenmiş, onların önerileri de alınmıştır.

Ekonomik Boyut Çalışmaları

- Organik (Doğal) Tarım projesinin bir modeli uygulanmıştır. Üretici konferanslarla aydınlatılmış, gerekli fide ve fidan Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Yalova Atatürk Bahçe Bitkilerini Araştırma Merkezi tarafından, temin edilerek kendilerine verilmiş. Üretimleri sağlanmıştır.
- Yöre halkının gelir kaynağının tarım olması nedeniyle yeni ahududu-böğürtlen çeşitlerinden fide verilmiş, destek sürdürülecektir. Bitki hastalıkları ve zararları konusunda halk bilinçlendirilmiştir. Yerinde incelemeler yapılarak mücadele konusunda anında üretici haberdar edilerek önlem almaları sağlanmıştır [3].
- Ev gıda maddeleri yapımı için gerekli atölye çalışmaları yapılmıştır.
- Şenlikler kapsamında yapılan yarışmada derece alanlar ödüllendirilerek daha iyi bir yetiştiricilik için üretici özendirilmiştir.
- Şenlikler kapsamında düzenlenen atölye çalışmasında üretici-mühendis-bilim adamı bir araya getirilerek şimdi ve gelecekte tarım adına nelerin yapılabileceği tartışılmıştır.
- Cumalıkızık genç kızları ve kadınlarının el işi atölyelerinde üretimi gerçekleştirmeleri ve pazarlamaları sağlanmıştır. Bursa Belediye Sanat Galerisinde kermeslerde kendilerine masa ayrılmıştır.
- Cumalıkızıklı kadınların Bursa Hayvanat bahçesinde gözleme evi ve satış ünitesi açmaları sağlanmıştır.
- Köy meydanında hafta sonları organik ürün pazarı oluşturmaları ve gözleme satışı yapmaları desteklenmiştir.
- Yapılan Şenlik ve etkinliklerde ev ve el ürünlerinin satışını yapmaları sağlanmıştır.

- Buttim'de bir Cumalıkızık gözleme evi açılmış, orada Cumalıkızıklı kadınlar yöresel yiyeceklerini pazarlamaya başlamıştır. Nilüfer ilçesinde de Cumalıkızık çadırı oluşmuş yine yöresel yiyeceklerin pazarlanmasına başlanmıştır.
- Turizm Bakanlığı'ndan altyapı projesi için 5 milyar finans sağlanmıştır. Bu finans ile Cumalıkızıkın aydınlatma armatürleri, bank, çöp kutuları vb. kent mobilyalarının alımı sağlanmıştır.
- Cumalıkızık'ı tanıtan yayından Proje ortağı olarak BTSO ve Mimarlar Odası toplu alım yaparak yerleşim halkına finans desteği sağlamışlardır.
- Cumalıkızık tanıtımı ve finans sorununun çözümlenmesi hedefiyle 24 Eylül 1999'da Başbakanlık Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığı'na, Başbakanlık Devlet Teşkilatına, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'na, Dış İşleri Bakanlığı'na Avrupa Birliği Avrupa Komisyonluğu'na, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı'na IULA-EMME, UNESCO Milli Komisyonu'na, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Merkezi'ne (UNDP) yazı ve bilgi klasörleri iletilmiştir[3].
- BTSO yerleşimde bulunan şahısa ait bir evi gönüllü olarak restore ettirmiştir.
- Cumalıkızık kaynak suyunun işletilmesi hedefli Cumalıkızık Kooperatifi uluslararası bir firma ile Ocak 2000'de sözleşme imzalamıştır.
- Proje ortağı olarak Türkiye Odalar Borsalar Birliği yerleşimde bulunan 27 adet evin dış cephe ve çatı onarımını üstlenmiştir. Çalışmada teknik desteği ise proje ortaklarından Yerel Yönetim, Merkezi Yönetim, Çekül Vakfı, Mimarlar Odası, Uludağ Üniversitesi, ve benzeri pek çok kurum ve kuruluş tarafından sağlanmıştır.

Şenlikler ve Tanıtım Boyutu Çalışmaları

- 1998 yılı Haziran ayında Cumalıkızık'ı tanıtmak ve Cumalıkızıklıların kendi öz varlıklarının farkına varmalarını sağlamak amacı ile yerleşimde 5000 kişinin katıldığı bir şenlik düzenlenmiştir.
- Cumalıkızık'ın ülkemize ve dünyaya tanıtılması ve Cumalıkızıklıların tarihlerinden ve ürünlerinden gelir elde etmelerini sağlamak ve yapabilirliklerini arttırmak için sürdürülebilirliğin sağlandığı ikinci şenlik organize edilmiştir. Birçok sanatçı, bilim adamı ve bürokratin da katılımı ile düzenlenen etkinliğe 20 000 kişi katılmıştır. Cumalıkızık projesinin başlamasından bu yana ikincisi düzenlenen 1999 Şenliğinde evlerin avluları da ziyaretçilere açılarak, köyün hem mimari özelliklerinin hem geleneksel yaşam düzeninin tanıtımı ve köylü ile ziyaretçilerin şenlik kapsamında diyalog kurması, koruma yaşatma konusunda köylünün bilgilendirilmesi amaçlanmıştır. Avlular gönüllülerin katılımı ile gerçekleştirilen etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Gelen ziyaretçilerin ev içinin mimari özelliklerini ve sosyal hayatını daha iyi gözlemesi imkanı da doğmuştur. 2000, 2001, 2002 ve 2003 yıllarında da şenlik yapılarak "Cumalıkızık Ahududu Şenliği" geleneksel hale getirilmiştir.
- Şenlik kapsamında proje ortaklarından Uludağ Üniversitesi ve İ.T.Ü.öğretim elemanları ve öğrencilerinin katılımları ile "Geçmişten Geleceğe Cumalıkızık" temasının işlendiği (tarım ekonomisi ve fiziki boyutlarda) atölye çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık

Fakültesi öğretim elemanları ve öğrencileri de fiziksel boyut atölye çalışmalarının bir bölümünü şenliklerde gerçekleştirmekte ve konunun önemini kavranmasına katkıda bulunmaktadır.

- Proje ortaklarından olan Bursa Uludağ Rotary Kulüpleri 13 Haziran 1999 tarihinde bir şenlik organize etmiş ve bu şenliğin geliri ile Cumalıkızık Ağaç İşleri Atölyesinin eksik araç gereç makine ve temrin malzemelerini almışlardır.
- Cumalıkızıklı kadınlara ev ve el ürünlerinin paraya dönüşebileceğini göstermek amacı ile yerleşimlerinde kurulabilecek pazarlara örnek olmak üzere Bursa şehir içinde bir etkinlik düzenlenmiş ve Cumalıkızıktan gelen tüm ürün satılmış ve gelirin tamamı Cumalıkızıklılarca paylaşılmıştır.
- Cumalıkızık yerleşimini tanıtan ve projeyi anlatan pek çok broşür ve fotoğraflı tanıtım metinleri hazırlanmış bunlar hem projeyi tanıtmış hem de Cumalıkızık'ta tanıtım için kullanılmıştır.
- Emit 99 Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarında Cumalıkızık'ın tanıtım standı hazırlanmış Cumalıkızıklıların fuara katılması sağlanmıştır. Bursa ve Cumalıkızık'ın ve projenin tanıtıldığı, çağrı mesajının verildiği sergi fuarında en iyi stand seçilmiştir.
- Cumalıkızık Koruma Yaşatma Projesinin tanıtımı, örneklenmesi, Ulusal ve Uluslararası platformlara taşınabilmesi amacı ile Türkçe-İngilizce bir yayın hazırlanmıştır.
- Cumalıkızık'ı tanıtan bir poster hazırlanmıştır.
- Cumalıkızık şenlik çağrı afişleri hazırlanmıştır.
- Cumalıkızık yerleşiminde 5 ayrı noktaya ve projeyi tanıtan 5 harita pano asılmıştır.

Gezi

- Şirince, Birgi gibi Cumalıkızık'a örnek olabilecek benzer yerleşimlere bir otobüs Cumalıkızıklı halkın katıldığı gezi düzenlenmiş ve bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır.
- İstanbul Uluslar arası turizm Fuarına gezi düzenlenmiş, Cumalıkızıklıların sergi standını görmeleri, izleyicilerle diyalog kurmaları sağlanmıştır.

7. Sonuç

Tarihi, doğal ve mimari güzellikleri ile son derece önemli bir yöre olan Cumalıkızık'ta, evlerin sağlıklı bir yaşam biçimine kavuşturulması ve bu mimari zenginliğimiz ile geleneksel yaşam biçiminin devamlılığı, bilinçli bir insan grubunun yanı sıra yerleşimin ekonomik olarak güçlenmesi ile mümkün olacaktır. Yaşadığı değişim süreci nedeniyle ihtiyaçları her geçen gün farklılaşan Cumalıkızık halkı yalnız başına bırakıldığında yerel, ulusal ve uluslar arası ölçekte büyük önem taşıyan bu yerleşimin gelecek kuşaklara aktarılması hiç de kolay olmayacak, belki de zamanla bu mimari kültür yok olacaktır. Tüm bunlar göz önüne alındığında, 21. yüzyılda sürekli üstünde durduğumuz "disiplinler arası çalışma" ve "ortaklık bilinci" kavramlarının ne denli önemli olduğu bir kez daha anlaşılacaktır.

Cumalıkızık Koruma Yaşatma Projesi'nde, çok yönlü koruma kapsamında tüm değerlerin yangın ile yok olmaması önem kazanmalıdır. 7 Kızık Köyü'nün içinde yangından kurtulan tek yerleşim oluşu, bugün için de bozulmamışlığın en önemli nedenidir. Ancak yangın güvenliği ve söndürme çalışmalarının da mimari kimliğin bozulmaması önem kazanmaktadır.

Yerleşimin mimari dokusu sosyal değişim ve ekonomik kaygılar ile bozulmamalıdır. Düne kadar kapıları kapalı olan avlular bugün açılmış ise, dün fotoğraf bile çekertmeyen Cumalıkızık kadını bugün ekonomik katkı için ev ve el ürünlerini bizzat satışa çıkarıp hizmet veriyorsa, evini pansiyona açma fikrine sıcak bakıyorsa, bu olumlu değişimin olumsuzla dönüşme noktasını çok iyi irdelemek gerekmektedir.

Yakalanan fırsatlar değerlendirilip, güçlü yanlar daha fazla ortaya çıkarılıp tehditlere önlem alınarak koruma kapsamındaki çalışmalar hem hızlandırılabilir hem de yönelendirilebilir.

KAYNAKLAR

1. SAKER, E., BOZKURT, O., KOCABAY Z., Bursa Yerel Gündem 21 Cumalıkızık Koruma Yaşatma 98 Projesi, Bursa, Özsan Matbaacılık, 1999
2. PERKER, Z.S., Halk Mimarisi ve Cumalıkızık Örneği, 1. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu, Bursa, S 273-284, 2002
3. BİLENSER, E., BOZKURT, O., KOCABAY Z., Türkiye Bursa Local Agenda 21 Cumalıkızık Conservation and Revitalization 98 Project , Bursa, Özsan Matbaacılık, 2000
4. AKINCITÜRK, N., PERKER Z.S., 700 Yıllık Tarihi Cumalıkızık Yerleşimindeki Ahşap Yapılarda Yangın Yalıtımı, Yalıtım ve Enerji Yönetimi Kongresi, Eskişehir, 2003

ÖZGEÇMİŞ

Doç. Dr. Nilüfer AKINCITÜRK, 1957 İstanbul doğumlu olup, İstanbul Teknik Üniversitesinde; 1979 yılında mimarlık lisans eğitimini, 1982 yılında lisans üstü, 1985 yılında ise doktora eğitimini tamamlamıştır. 1994 yılına kadar serbest çalışarak, tasarım ve şantiye deneyimini arttırmıştır.

1994 Yılından itibaren Uludağ Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünde yardımcı doçent ve kurucu öğretim üyelerinden biri olarak görev yapmış, 1998 yılında Yapı Anabilim Dalında Doçent ünvanını almıştır.

1994-2000 Yılları arasında, Bölüm Başkan Yardımcısı olarak görev yapmıştır.

2000 yılından itibaren ise, Mimarlık Bölüm Başkanlığı görevini yürütmektedir.

Ayrıca Uludağ Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Yönetim Kurulu üyeliği, Kültür Sanat Kurulu Üyeliği, Kent Tarihi Araştırmaları Merkezi Yönetim Kurulu Üyeliği, Uludağ Üniversitesi Tanıtım Komisyonu Üyeliği ve Bursa Valiliği İl Afet Yönetim Merkezi Bilimsel Danışma Kurulu Üyeliği olarak diğer idari görevleri yürütmektedir.

Yapı Elemanları ve Malzeme konularında ve Mimari Tasarım derslerinde Lisans düzeyinde mesleki zorunlu ve seçmeli, Deprem konusunda zorunlu ve Yangın konularında seçmeli Lisans üstü düzeyinde dersler vermekte ve 5 adet yüksek lisans tezi yönetmektedir.

Yazarın ulusal ve uluslar arası kongrelerde sunulmuş ve yayınlanmış makaleleri, dergi ve kitaplarda çeşitli konularda 60 adet yazısı bulunmaktadır.

Yürütücüsü olduğu, Uludağ Üniversitesi tarafından desteklenen biri tamamlanmış, 3 adet Bilimsel Araştırma Projesi bulunmaktadır.

Mimarlık eğitiminde, afet konularına disiplinlerarası bir anlayışla yaklaşarak, depreme dayanıklı bir tasarım ve uygulama bilinci ile, Uludağ Üniversitesinin vizyon ve misyonu doğrultusunda teknik ve bilimin; sanat ve felsefe ile bütünleştiği bölümde, bir yaşam kültürü olan mimarlık mesleğinin, kurum kalitesi öncelikli mesleki eğitimini destekleyen bir öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

ÖZGEÇMİŞ

Z. Sevgen PERKER 1977 Bursa doğumlu olup, 1999 yılında Uludağ Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü lisans programını tamamlamıştır. Kısa bir süre özel sektörde çalışan Z. Sevgen PERKER, 2000-2002 yılları arasında Bursa Büyükşehir Belediyesi Yerel Gündem 21 Cumalıkızık Proje ve Koordinasyon Ofisi Sorumlusu olarak görev yapmıştır.

Z. Sevgen PERKER 2001 yılında Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı Yapı Bilgisi Programında Yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Yüksek Lisans eğitimi halen devam etmekte olan Z. Sevgen PERKER, 2001 yılından itibaren Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü’nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır.